

ПРАВИЛНИК И ПРОПОЗИЦИЈЕ ТАКМИЧЕЊА ИЗ БИОЛОГИЈЕ ЗА УЧЕНИКЕ ОСНОВНИХ ШКОЛА ЗА ШКОЛСКУ 2023/24. ГОДИНУ

Такмичење из биологије у школској 2023/24. години организује се у складу са „Стручним упутством о организовању такмичења и смотри ученика основних и средњих школа – Број 601-00-2/2024-01“ и „Календаром такмичења и смотри ученика основних школа“ за текућу школску годину које је усвојило и објавило Министарство просвете Србије, као и у складу са одговарајућим одлукама Српског биолошког друштва као организатора такмичења (у даљем тексту Организатор такмичења). Овај Правилник допуњује и прецизира одредбе Стручног упутства у деловима који се односе на надлежност организатора такмичења. Овим Правилником одређује се непосредна процедура реализације такмичења.

У школској 2023/24. години такмичење из биологије се организује за ученике V, VI, VII и VIII разреда основне школе на четири нивоа, и то: за ученике V и VI разреда (до окружног нивоа) и VII и VIII разреда (до републичког нивоа), према Календару такмичења Министарства просвете:

1. Школски ниво – према календару школа
2. Општински ниво – 17. 03. 2024. године
3. Окружни/градски ниво – 14. 04. 2024. године
4. Републички ниво – 19. 05. 2024. године

На свим нивоима такмичења ученици решавају тест из биологије на коме могу освојити највише сто (100) поена. Време решавања теста је шездесет (60) минута. Питања на тестовима проверавају ниво стечених знања, умења, вештина и способности које доприносе достизању важећих образовних стандарда за предмет Биологија, у складу са узрастом ученика. У припреми ученика могу се користити одобрени уџбеници за предмет Биологија, као и други релевантни извори који задовољавају критичку рецепцију наставника.

Ученици могу решавати тестове искључиво у термину, месту и просторијама домаћина одређеног нивоа такмичења из биологије. Резултати такмичења остварени ван дефинисаног места се неће признавати као валидни за даљи пласман на такмичењу из биологије.

ШКОЛСКО ТАКМИЧЕЊЕ

Школско такмичење организује и реализује стручно веће школе за предмет Биологија у сарадњи са директором школе, у просторијама школе. Тестове саставља/ју предметни наставник/наставници биологије из школе реализатора такмичења. Обим градива на тесту обухвата наставне јединице одговарајућег разреда које су обрађене од почетка школске године до дана одржавања школског такмичења из биологије у датој школи.

По завршетку тестирања, прегледања тестова и жалбеног поступка, реализатор такмичења сачињава ранг листу ученика за сваки разред, одређује ученике који су се пласирали на општински ниво такмичења, и о томе обавештава непосредне реализаторе следећег нивоа (тј. школе домаћине општинског такмичења).

За постигнућа на школском такмичењу не додељују се дипломе и похвале.

Пласман на општинско такмичење остварују ученици школских такмичења према ранг листи бодова по разреду остварених на школском такмичењу. Из школа које имају три и мање одељења по разреду пласман остварује највише три (3) ученика по разреду. Из школа које имају четири и више одељења по разреду пласман остварују

најбоље пласирани ученици по разреду до броја који је једнак броју одељења тог разреда у датој школи.

Коначне листе ученика пласираних на општински ниво такмичења школе домаћини школског такмичења шаљу електронским путем школи домаћину општинског нивоа такмичења. Школа домаћин општинског такмичења сачињава јединствену листу учесника такмичења из биологије за дату општину **на посебном електронском формулару (који јој доставља Организатор такмичења)**, према којој се одређују ученици који су се пласирали на општински ниво такмичења. Школа домаћин општинског такмичења ову листу електронским путем је доставља Организатору такмичења, као и школама домаћинима школског нивоа такмичења, **најкасније 10 дана пре датума одржавања општинског нивоа такмичења**. Спискови треба да садрже: презиме и име ученика, разред, број освојених бодова на школском такмичењу, назив школе, назив општине, име и презиме професора ментора и језик на коме ће ученик решавати тест (српски језик или језик националних мањина) у даљем току такмичења. Мењање коначне листе по било ком основу након овог периода неће бити могуће.

ОПШТИНСКО ТАКМИЧЕЊЕ

Општинско такмичење организују општински активни наставника биологије у сарадњи са директорима школа домаћина општинског такмичења и Организатором такмичења. Школа одређена за домаћина општинског такмичења ступа у контакт с Организатором такмичења, како би се у редовној комуникацији обезбедили сви услови за несметану реализацију општинског такмичења.

У непосредној реализацији општинског такмичења учествују чланови општинског актива наставника биологије и школе домаћина, који формирају неопходна радна тела (комисије/поткомисије за дежурство, жалбе, прегледање, бодовање и рангирање). Тестирање ученика, прегледање и бодовање тестова, пријем и обрада приговора и жалби, објављивање резултата и формирање општинске ранг листе обавља се у школи домаћину општинског такмичења.

Обим градива на **општинском такмичењу** по разредима обухвата следеће:

- За ученике V разреда градиво обухвата следеће теме и области: *Порекло и разноврсност живота; Јединство грађе и функције као основа живота; Наслеђивање и еволуција.*

- За ученике VI разреда градиво обухвата следеће теме и области: *Јединство грађе и функције као основа живота; Живот у екосистему.*

- За ученике VII разреда градиво обухвата следеће теме и области: *Наслеђивање и еволуција; Јединство грађе и функције као основа живота; Порекло и разноврсност живота.*

- За ученике VIII разреда градиво обухвата следеће теме и области: *Јединство грађе и функције као основа живота; Човек и здравље; Порекло и разноврсност живота.*

Тестове (и решења тестова са кључем) припрема стручни тим Организатора такмичења. Стручни тим тестове електронским путем доставља школама домаћинима најмање 2 (два) сата пред почетак такмичења. Тестови се копирају непосредно пре такмичења у присуству Комисије коју чине наставници биологије и директор или

друго одговорно лице школе домаћина општинског такмичења, који пред комисијом отвара линк или фајл са тестовима.

Решења тестова са кључем за бодовање Организатор такмичења електронски доставља школама домаћинима непосредно по завршетку тестирања. Решења тестова са кључем објављују се на сајту Организатора такмичења.

Тестирање ученика на општинском такмичењу се обавља у трајању од сат времена (60 минута). Одмах након обављеног тестирања, комисија за жалбе школе домаћина прима приговоре наставника на структуру питања, као и решења и кључеве тестова, у писаној форми на одговарајућем обрасцу. Приговори се решавају одмах. По потреби се обавља консултација са стручним тимом Организатора такмичења, који одмах сагледава приговор и саветује комисију. Уколико се приговор прихвата, и уколико то захтева модификацију решења и кључа теста, стручни тим Организатора такмичења на свом сајту публикује приговор и модификацију решења и кључа, како би све општинске комисије преглед и бодовање обавиле у сагласности са тиме. **Комисије школе домаћина су у обавези да редовно проверавају своју електронску пошту, као и сајт Организатора такмичења на дан такмичења**, како би евентуалне корекције кључа благовремено преузеле и поступале у складу са њима. Поступак приговора се сматра завршеним по истеку једног сата (60 минута) након завршетка тестирања, после чега се приступа прегледању и оцењивању тестова. Након истека времена за приговоре на структуру теста и кључ, неће бити могуће накнадно разматрање жалби по питању структуре теста и кључа, што се посебно односи на жалбени период након објављивања привремених ранг листи.

По завршетку оцењивања тестова школе домаћини праве **привремене ранг листе**. По њиховом објављивању омогућава се увид у резултате ученика и бодовање, у трајању од сат времена (60 минута). Захтев у писаној форми на одговарајућем обрасцу подносе наставници, који присуствују увиду у тест. Комисија одмах решава захтеве, и по потреби објављује кориговану ранг листу. По завршетку увида у резултате теста и бодовање, школа домаћин прави **коначну општинску ранг листу** на посебном електронском формулару (који јој доставља Организатор такмичења), према којој се одређују ученици који су се пласирали на следећи ниво такмичења. Спискови треба да садрже: презиме и име ученика, разред, број освојених бодова на општинском такмичењу, назив школе, назив општине, име и презиме професора/ментора и језик на коме ученик решава тест у даљем току такмичења (српски језик или језик националних мањина). Коначна ранг листа треба да садржи и имена чланова општинске Комисије, чију одштапану копију потписују сви чланови Комисије и јавно оглашавају у школи домаћину у дану такмичења. Коначна општинска ранг листа се у дану такмичења шаље електронским путем Организатору такмичења. Мењање коначне листе по било ком основу након овог периода неће бити могуће.

Пласман на окружно/градско такмичење остварују ученици који су на општинском такмичењу освојили најмање 80 бодова и одговарајућу диплому, и то:

1. Ученици који су на општинској ранг листи остварили **95 – 100** бодова добијају диплому за освојено **прво место** на општинском такмичењу из биологије.
2. Ученици који су на општинској ранг листи остварили **90 – 94** бода добијају диплому за освојено **друго место** на општинском такмичењу из биологије.
3. Ученици који су на општинској ранг листи остварили **80 – 89** бодова добијају диплому за освојено **треће место** на општинском такмичењу из биологије.

Ученици који имају исти број бодова деле одговарајуће исто место.

Ученици који су освојили 75-79 бодова на општинском такмичењу добијају похваницу. Дипломе и похвалнице додељује домаћин општинског такмичења, а потписује их директор школе домаћина.

На основу свих пристиглих општинских листи, Организатор такмичења сачињава јединствену листу учесника за дати округ/град и у року од 5 радних дана је електронским путем доставља школи домаћину окружног/градског нивоа такмичења датог округа, као и школама домаћинима општинског нивоа такмичења.

ОКРУЖНО/ГРАДСКО ТАКМИЧЕЊЕ

Окружно/градско такмичење организују окружни/градски активи наставника биологије, у сарадњи са директорима школа домаћина окружног такмичења, Министарством просвете и организатором такмичења.

Школа одређена као домаћин о томе на време обавештава Организатора такмичења како би се у редовној комуникацији обезбедили сви услови за несметану реализацију такмичења.

У непосредној реализацији такмичења учествују чланови окружног/градског актива наставника биологије и школе домаћина, који формирају неопходна радна тела (комисије/поткомисије за дежурство, жалбе, прегледање, бодовање и рангирање). Тестирање ученика, прегледање и бодовање тестова, пријем и обрада приговора и жалби, објављивање резултата и формирање окружне/градске ранг листе обавља се у школи домаћину.

Обим градива на **окружном/градском такмичењу** за сваки разред обухвата следеће теме и области:

- За ученике V разреда градиво обухвата следеће теме и области: *Порекло и разноврсност живота; Јединство грађе и функције као основа живота; Наслеђивање и еволуција; Живот у екосистему.*
- За ученике VI разреда градиво обухвата следеће теме и области: *Јединство грађе и функције као основа живота; Живот у екосистему; Наслеђивање и еволуција; Порекло и разноврсност живота.*
- За ученике VII разреда градиво обухвата следеће теме и области: *Наслеђивање и еволуција; Јединство грађе и функције као основа живота; Порекло и разноврсност живота; Живот у екосистему (закључно са „Животне области“)*
- За ученике VIII разреда градиво обухвата следеће теме и области: *Јединство грађе и функције као основа живота; Човек и здравље; Порекло и разноврсност живота; Наслеђивање и еволуција; Живот у екосистему (закључно са „Типични екосистеми Србије“)*

Тестове (и решења тестова са кључем) припрема стручни тим Организатора такмичења. Стручни тим тестове електронским путем доставља школама домаћинима најмање 2 сата пред почетак такмичења. Тестови се копирају непосредно пре такмичења у присуству Комисије коју чине наставници биологије из редова школа учесница и директор школе или друго одговорно лице школе домаћина окружног/градског такмичења, који пред комисијом отвара линк или фајл са тестовима.

Решења тестова са кључем за бодовање стручни тим Организатора такмичења електронски доставља школама домаћинима непосредно по завршетку тестирања. Решења тестова са кључем се објављују на сајту Организатора такмичења одмах након завршетка тестирања.

Тестирање ученика на окружном/градском такмичењу се обавља у трајању од сат времена (60 минута). Одмах након обављеног тестирања, Комисија за жалбе школе домаћина прима приговоре наставника на структуру питања, решења и кључеве тестова у писаној форми, на одговарајућем обрасцу. Приговори се решавају одмах. По потреби се обавља консултација са стручним тимом Организатора такмичења, који одмах сагледава приговор и саветује Комисију. Уколико се приговор прихвата, и уколико то захтева модификацију решења и кључа теста, Стручни тим организатора такмичења на свом сајту публикује модификацију решења и кључа, како би све окружне/градске комисије прегледање и бодовање обавиле у сагласности са тиме. **Комисије школе домаћина су у обавези да редовно проверавају своју електронску пошту, као и сајт организатора такмичења на дан такмичења**, да би евентуалне корекције кључа благовремено преузеле и поступале у складу са њима. Поступак приговора се сматра завршеним по истеку једног сата (60 минута) након завршетка тестирања, после чега се приступа прегледању и оцењивању тестова. Након истека времена за приговоре на тест и кључ, неће бити могуће накнадно разматрање жалби по питању структуре теста и кључа, што се посебно односи на жалбени период након објављивања привремених ранг листи.

По завршетку оцењивања тестова школе домаћини праве привремену **окружну/градску ранг листу**. По објављивању, омогућава се увид у резултате ученика и бодовање, у трајању од сат времена (60 минута). Захтев у писаној форми и на одговарајућем обрасцу подносе наставници, који присуствују увиду у тест. Комисија одмах решава захтеве, и по потреби објављује кориговану ранг листу.

По завршетку увида у резултате прегледања и бодовања, школа домаћин прави **коначну окружну/градску ранг листу**. Коначна окружна/градска ранг листа се у дану такмичења шаље електронским путем Организатору такмичења **на посебном електронском формулару** (који ће доставити Организатор такмичења), према којој се одређују ученици који су се пласирали на следећи ниво такмичења. Спискови треба да садрже: презиме и име ученика, разред, број освојених бодова на окружном/градском такмичењу, назив школе, назив општине, име и презиме професора/ментора и језик на коме ученик решава тест у даљем току такмичења (српски језик или језик националних мањина). Коначна ранг листа треба да садржи и имена чланова окружне/градске Комисије, чију одштампану копију потписују сви чланови и јавно оглашавају у школи домаћину у дану такмичења. Мењање коначне листе по било ком основу након овог периода неће бити могуће.

Директан пласман на Републичко такмичење остварују ученици који су на окружном/градском такмичењу освојили најмање 80 бодова и одговарајућу диплому, и то:

1. Ученици који су на окружној/градској ранг листи остварили **95 – 100** бодова добијају диплому за освојено **прво место** на окружном/градском такмичењу из биологије.
2. Ученици који су на окружној/градској ранг листи остварили **90 – 94** бода добијају диплому за освојено **друго место** на окружном/градском такмичењу из биологије.
3. Ученици који су на окружној/градској ранг листи остварили **80 – 89** бодова добијају диплому за освојено **треће место** на окружном/градском такмичењу из биологије.

Ученици који имају исти број бодова деле одговарајуће исто место. Ученици који су освојили 75-79 бодова на окружном/градском такмичењу добијају похваницу. Дипломе и похвалнице додељује домаћин окружног/градског такмичења, а потписује их директор школе домаћина.

Стручни тим Организатора такмичења на основу окружних/градских листа сачињава јединствене ранг листе ученика VII и VIII разреда пласираних за републички ниво такмичења у року од 5 радних дана, а затим их електронским путем доставља школама домаћинима окружног/градског нивоа такмичења. Листа ученика пласираних на републичко такмичење се објављује и на сајту Организатора такмичења.

РЕПУБЛИЧКО ТАКМИЧЕЊЕ

Републичко такмичење организује универзитетски центар (факултет) задужен од стране Српског биолошког друштва за реализацију такмичења (Организатор такмичења) у сарадњи са Министарством просвете. Организатор такмичења обавештава и позива ученике који су се пласирали на републички ниво такмичења.

У непосредној реализацији републичког такмичења, осим с факултета, учествују и чланови из реда актива наставника биологије, који формирају неопходна радна тела (комисије/поткомисије за дежурство, жалбе, прегледање, бодовање и рангирање). Тестирање ученика, прегледање и бодовање тестова, пријем и обрада приговора и жалби, објављивање резултата и формирање коначне ранг листе обавља се у универзитетском центру одређеном од стране Српског биолошког друштва.

Обим градива на републичком такмичењу обухвата:

- За ученике VII разреда целокупно наставно градиво предвиђено програмом за дати разред.
- За ученике VIII разреда целокупно наставно градиво предвиђено програмом за дати разред.

Тестове за републичко такмичење припрема стручни тим за организацију и реализацију такмичења (Организатор такмичења). Тестирање ученика на републичком такмичењу обавља се у трајању од сат времена (60 минута). Решења тестова са кључем Организатор такмичења објављује на свом сајту одмах након завршетка тестирања. Одмах након обављеног тестирања, комисија за жалбе прима приговоре наставника на структуру питања, решења и кључеве тестова у писаној форми, на одговарајућем обрасцу. Приговори се решавају одмах. Уколико се приговор прихвата, и уколико то захтева модификацију решења и кључа теста, стручни тим Организатора такмичења на свом сајту публикује модификацију решења и кључа. Поступак приговора се сматра завршеним по истеку једног сата (60 минута) након завршетка тестирања, после чега се приступа прегледању и оцењивању тестова. Након истека времена за приговоре на тест и кључ неће бити могуће накнадно разматрање жалби по питању структуре теста и кључа, што се посебно односи на жалбени период након објављивања привремених ранг листи.

По завршетку оцењивања тестова формира се привремена ранг листа за сваки разред посебно. По објављивању привремене ранг листе омогућава се увид у резултате ученика и бодовање, у трајању од сат времена (60 минута). Захтев за евентуалне жалбе на резултате теста (бодовање), у писаној форми на одговарајућем обрасцу подносе наставници, који присуствују увиду у тест. Комисија одмах решава захтеве и затим

објављује коначну ранг листу, коју потписује председник Српског биолошког друштва и приступа се проглашењу резултата. Мењање коначне листе по било ком основу након овог периода неће бити могуће.

На Републичком такмичењу додељују се следећи пласмани:

1. **Прво место** припада ученику који освоји највећи број бодова. Ученик добија диплому и пригодну награду.

2. **Друго место** припада ученику који према даљем редоследу има највећи број бодова. Ученик добија диплому и пригодну награду.

3. **Треће место** припада ученику који према даљем редоследу има највећи број бодова. Ученик добија диплому и пригодну награду.

Ученици који имају исти број бодова деле одговарајуће исто место.

Дипломе издаје Организатор Републичког такмичења, а потписују их министар просвете Републике Србије и председник Српског биолошког друштва.

Ученици који су на републичком такмичењу освојили 90 и више бодова (изузев ученика који су већ освојили прво, друго и треће место) добијају **Похвалницу за изузетно постигнуће на Републичком такмичењу из биологије**, коју потписује председник Српског биолошког друштва.

Наставници ученика награђених на Републичком такмичењу добијају похвалнице за остварене резултате.

По завршетку такмичења, Српско биолошко друштво доставља извештај о резултатима такмичења потписан од стране председника Друштва. Заједно са извештајем, Српско биолошко друштво доставља Министарству просвете Србије – Сектору за предшколско и основно образовање и васпитање коначну ранг листу ученика осмог разреда ради уноса података на портал Такмичар генерације.

СРПСКО БИОЛОШКО ДРУШТВО

Проф. др Мирослав Живић, председник